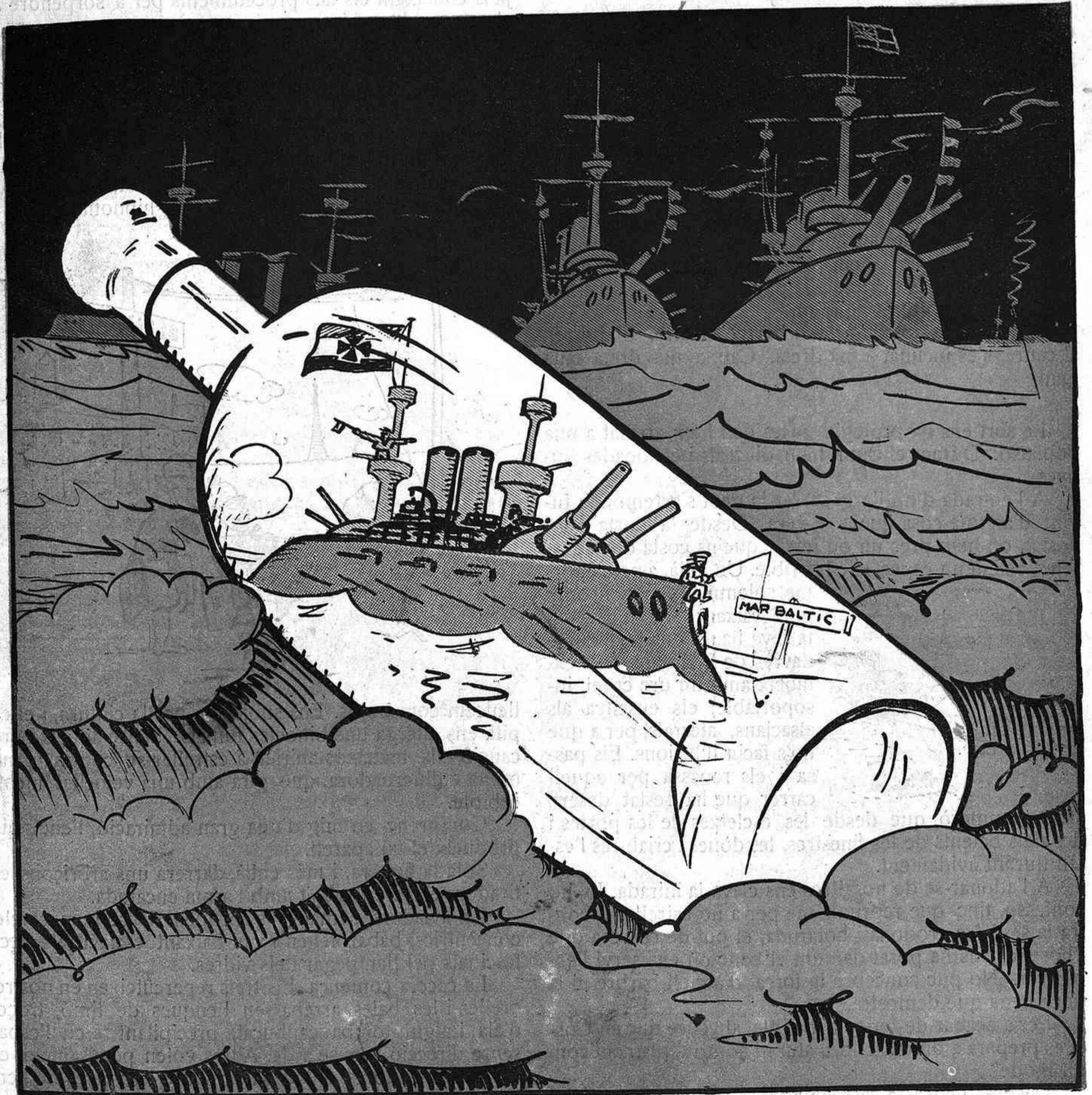

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1860 ————— ANY XXXVI
BARCELONA, 21 D'AGOST DE 1914

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims ————— Atrassats: 20

UN EMBOTELLAMENT

Situació actual de l'escuadra alemanya

CRÒNICA

La guerra

TAPATS d'ulls, aconduïts per en Schemwarguht, hem eixit de la masía. L'oficial alemany ens ha despedit amb aquestes esgarrifoses paraules: —La vostra pell em respòn de la vostra discreció. Adeusiau!

Hem caminat cosa d'un quart a les palpentes; en Costa arrapant-se al sabre d'en Schemwarguth, i jo an el gec d'en Costa. Per fi, el gegant ens ha obligat a deturar-nos, i després d'unes quantes voltes per a fer-nos perdre l'esma, com els gats dintre una saca, hem restat lliberts.

Era a punta de dia i ens trobàrem dintre un bosc de ginebrons.

La nostra primera intenció ha sigut geure a l'herba, perquè estavem cruïxits d'òssos per la duresa del llit que acabavem d'abandonar.

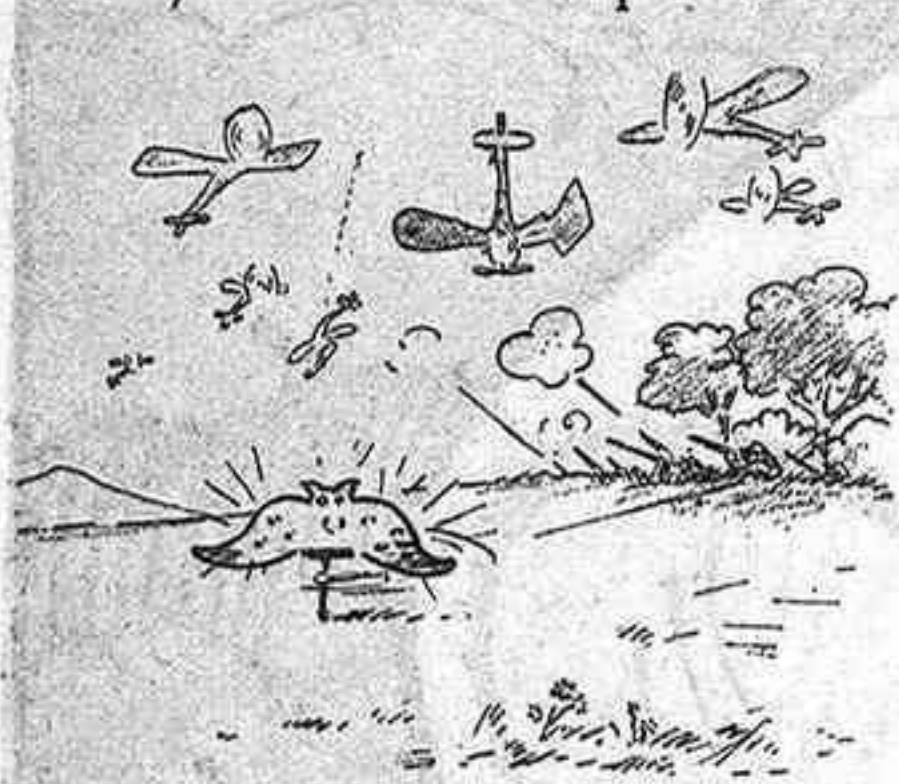
Després, emperò, hem pensat que'ls bons corresponsals no deuen pas dormir a la palla.

Cap a quin indret aniríem?

En el dubte, jo soc tirat el berret enlaire. El berret, al caure, s'és inclinat a mà dreta. Cap a mà dreta falta gent.

La sort ens ha protegit. A les deu hem arribat a una població. Durant el camí hem oït trets i canonades llunyes.

A l'entrada d'un llarg carrer la gent s'arremolina fugint d'alguna cosa que'ls esvera. Desde la porta d'un hostel, on hem pres un ou ferrat que'ns costa dues pesetes, veiem un espectacle horrible. Un hulà, a peu, enorme, solemniat, caminant amb gran catxaça, du enfilats en la seva llança uns quants cadavres de francesos. Els exhibeix amb un urc cruel, insuportable; els ensenya als alsacians, aterrats, per a que no's facin il·lusions. Els passa i els repassa per aquell carrer que ha restat desert,

sabent, emperò, que desde les esclertes de les portes i des dels batents de les finestres, les dones i criatures l'estàn llucant àvidament.

A l'adonar-se de nosaltres ens clava la mirada. Jo, ho confesso, tinc que reprimir-me per a no estrellar-li contra la seva faç, rodona i botaruda, el pot de cervesa que l'hostaler ens ha posat damunt el banc on ens serví l'esmorçar. No puc concebre la força d'aquell barbre ni la poca pena que demostra.

Per a acabar de fer-se avorrible, al veure que en Costa es prepara a dibuixar-lo, s'atura i somriu, plantant com un model.

Després llença la càrrega a terra, s'hi asseu al cim i encén la pipa.

Això no's pot resistir i ens allunyem d'aquella vila sense apenes haver-hi entrat.

Hem dormit tres hores en l'ombra d'una gran figuera al cim d'un turó. Des d'aquí contemplem un espectacle meravellós.

El combat d'una avançada francesa amb un esquadró d'hulans—els mateixos, segurament, que estàn en la vila que hem deixat.

Una secció d'artilleria francesa ha vingut a ocupar el turó.

Ens han dit que no'ns moguessim, que feiem cara de bons xicots. El capità és un home galant. A l'esplicar-li la macàbrica facecia de l'hulà s'és posat a riure.

—No us inquieteu; els cadavres són ninots de palla. Ja'ls coneixem els tals procediments per a sorprendre als alsacians. Atenció, que vénen aviadors.

Pel cel avança una esquadreta d'aeriplans. Semblen espia-dimonis, i el soroll dels motors se percebeix clarament.

A trenta o quaranta passes de la figuera, en un espai erm, uns soldats hi claven una mena de mirallets de caçar aloses, però molt més revinguts i amb un joc d'ales doble, d'un metre i mig d'amplaria.

El sol és clar i potent. L'enginy roda i despedeix lluissors irresistibles. En Costa i jo, hipnotitzats, ens hi

llencem com bojos. Ens subjecten per la cintura, i el capità ens allarga uns binocles fumats. Sense aqueixa precaució ells mateixos anirien a estrellar-se contra la màquina enlluernadora, que gira amb una velocitat inconcebible.

Comprenc, en mig d'una gran admiració, l'encís que produeix el tal aparell.

Sota la figuera, i més enllà, darrera uns arbriçons, els tiradors estàn a l'aguait amb l'arma encarada.

Els aviadors alemanys s'apropen. Descriuen cercles concèntrics, babarotegen i van baixant esclavitzats, cecs, fascinats pel llampegar dels vidres.

La cacera comença. Els trets repercuteixen en nostres orelles i les bales arrepassen llenques de timó, troços d'ala, i algun tomba capbuçat, precipitant-se en l'espai, sense direcció i sense vida. Altres volen penosament, en espirals moridores, fins devallar sobre les vinyes de l'entorn.

A vegades, un ala-trencat comença a descendir a batzegades, o roda vertiginosament com un passavolant, fins topar en terra, on rebot amb cruïximent horrible.

Arribem a oblidar que's tracta d'aucells-persones, tal és l'entusiasme que'ns causa la grandiositat de l'espectacle.

Per fi, els artillers francesos no tenen ja a qui fer foc. S'han escapat tres o quatre aviadors que fugen penosament amb un volar de perdiu esgraponada.

El cel és nèt d'aeriplans i una patrulla va recollint els morts i ferits, com el vailet que al final d'un aguait de tords fa requisita del botí a l'entorn de l'alzina reclamadora.

Un alemany arriba ilès, amb les butxaques plenes de raims verds, que va esgotimant tranquilament.

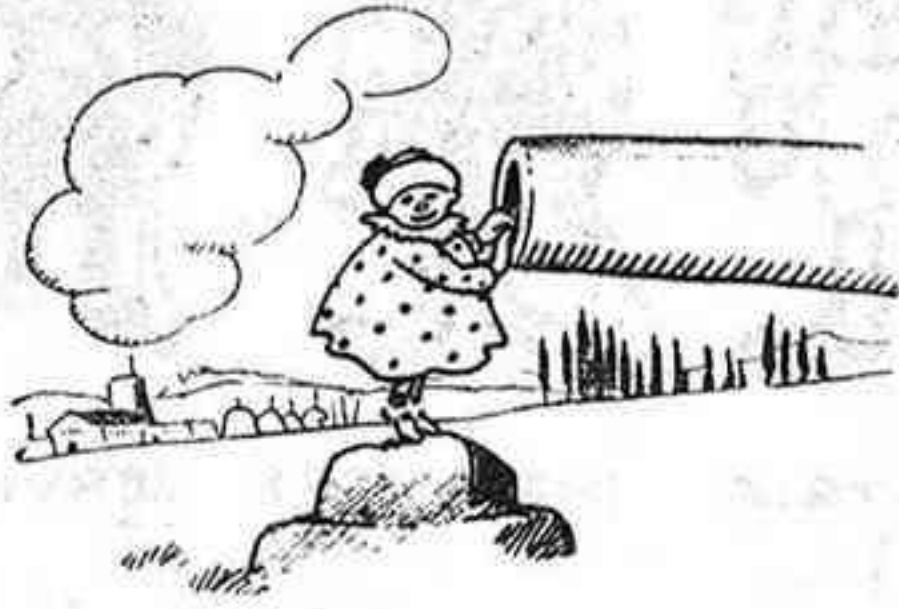
Es jove, molt ros, quasi albi, i mira l'aparell enlluernador pres d'una curiositat mofeta.

El capità francès ordena que la màquina sigui posada en marxa.

Sens dubte tracta d'experimentar els seus efectes sobre'l jove alemany, que està somrient amb certa impertinència.

L'alemany és atret sens remei i cau contra'ls mirallets amb el cap esbocinat.

No han sigut prou amatents a deturar-lo, i aquesta mort innecessaria ens posa un poc ombrius a tots.

Seguim als francesos en el seu avenç. Entrem de nou a la vila que havíem deixat al matí.

És Santa Maria de les Mines, segons ens diu l'amable capità d'artilleria. Les cases són d'un pis, amb teulades molt pendents, bastides de fusta i de rajoles. La rebuda que fan als francesos trenca el cor. Les jovenetes, amb cara de pasqües, ofereixen coca i cervesa als soldats. Els vells ploren de joia.

Enfront una entrada molt gran hi hà un bell agrupament de soldats, dones i quitxalla. Un prussià gras i fornit està assegut enfront d'una taula, i crida que vol menjar, costi lo que costi. L'acaben de fer presoner i la seva gana és motiu de regosig per a tothom.

Li han posat una olla de cols al davant i se les ha engolides en quatre segons. Cada hu li porta lo que troba i tot s'ho menja amb la mateixa afició, entre les riallades descomunals del públic.

Els raims de l'aviador i la fam d'aquest altre presoner em fan creure que l'administració alemanya no és tan perfecta com ens la pintaven.

El general que a mitja tarde ha pres possessió de Santa Maria de les Mines ens ha enviat a cercar.

Ens ha recomanat que no esbombessim exageracions. A l'eixir de casa de l'alcalde, on està allotjat, hem vist un senyor que, amb ajuda d'uns quants obrers, plantava una antena de telegrafia sense fils, aprofitant l'alsaria de una xemeneia. La cara del senyor no és pas desconeguda. Per la seva part, ell, al veure'ns, ha fet un moviment de sorpresa.

Vatualisto, és el reporter d'*El Liberal*, de Barcelona!

L'hem feta petar fins a mitja nit. Ens ha assegurat que demà mateix restarà acabada l'instal·lació per a comunicar-se directament amb el seu diari.

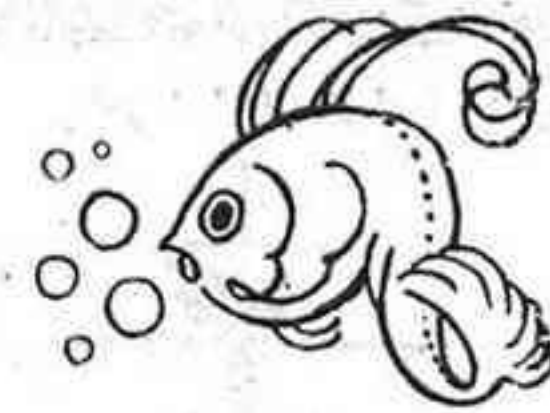
També ens ha explicat un cas originalíssim. Diu que ahir, abans d'arribar els francesos, un nen, encuriós, mirava la boca d'un canó alemany de gros calibre, quan aquest va ésser disparat. Del noi, naturalment, no'n queda ni rastre. Tothom el creia esbocinat, fet pols; la família va plorar-lo i ningú se'n va recordar més; però aquest matí, el general francès l'ha tornat a la seva família enter i content, sense una sola esgarrinxada.

La força expansiva de la pólvora va llençar-lo per davant del projectil fins a les *líneas* franceses, on la casualitat o la providència el feu caure damunt del paller.

I per a convence'ns d'això, el corresposal d'*El Liberal* de Barcelona s'és ficat la mà a la butxaca i ens ha mostrat un grapadet de palla.

P. BERTRANA

Santa Maria de les Mines, 16 d'agost.

Barcelonerías

El diumenge vàrem enterrar al senyor Lluch. No aquell senyor Lluch de *La Colcada* de Palma de Mallorca, que, segons en Pere d'Alcàntara Penya,

« era un vey
dels més facetes i vius,
cap de guayta de catius,
com si diguessem son rey ».

El senyor Lluch que'l diumenge va ésser conduit al cementiri era don Gabriel Lluch i Anfruns, advocat de renom, ex-redactor de *La Crónica de Cataluña* i personatge que en són temps havia figurat bastant en la política barcelonina.

Tant hi havia figurat, que durant els anys 1904 a 1905 fins va arribar a desempenyar en nostra ciutat estimada l'important i sempre honorós càrrec d'alcalde primer.

Per això, precisament, parlem d'ell en aquestes columnes on, durant el seu pas per l'alcaldia — apart d'altres ocasions que ara no cal recordar — tantes vegades havia aparegut el seu nom.

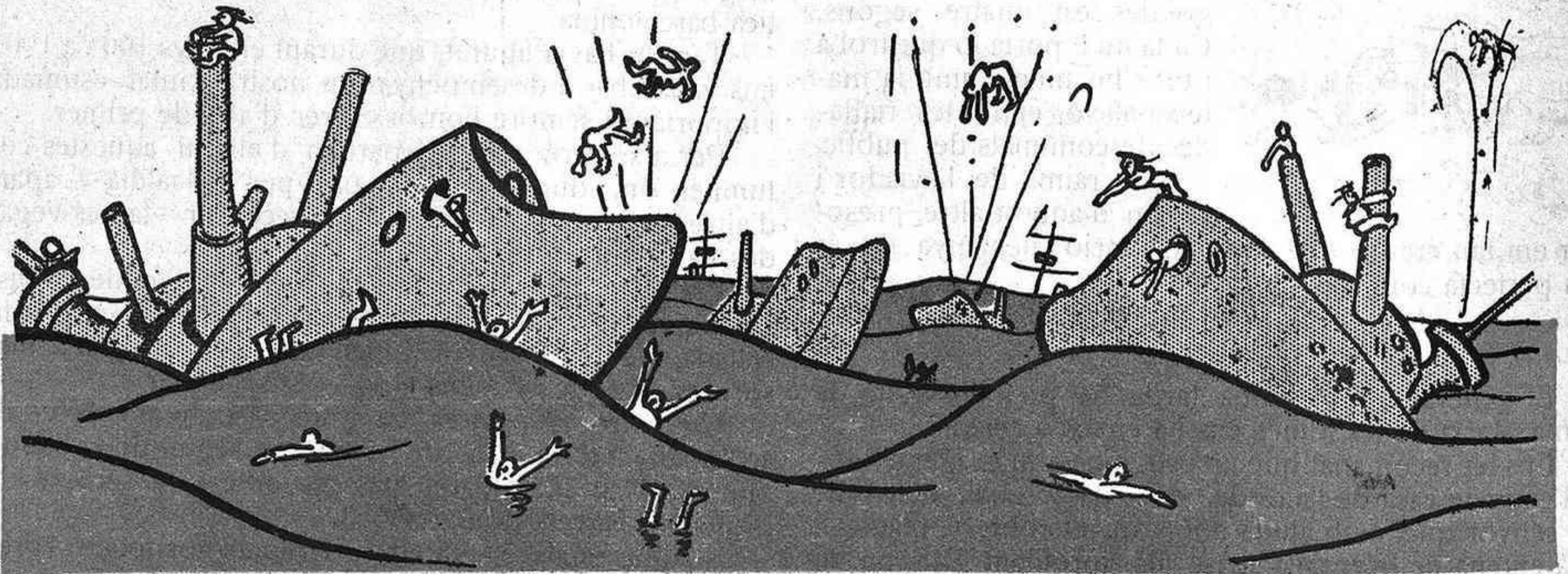
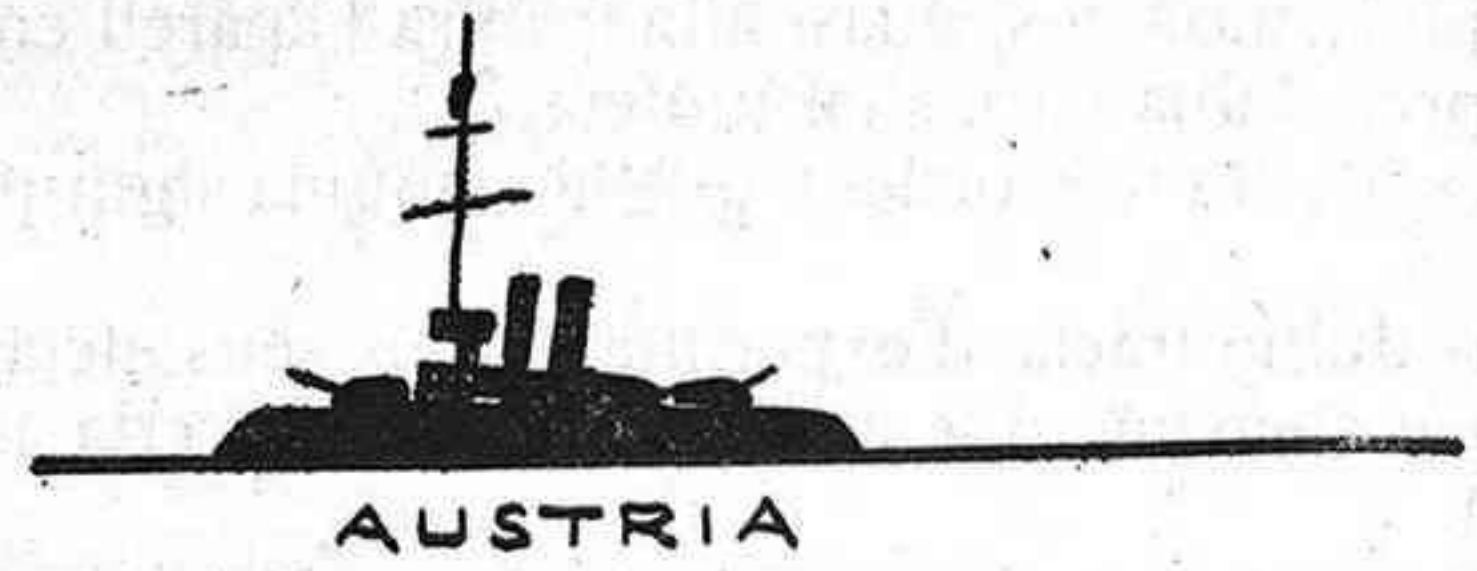
Era el 16 d'abril de l'any 1905, diumenge de Rams, per a que no hi falti res a les senyes. Xano xano, a la callada, l'alcalde senyor Lluch ens havia preparat una sorpresa, i aquell dia ens la va volguer donar.

Un carro, a manera de gran caixa, pintat de verd, acompanyat d'un estol de Xanxes i seguit de la banda municipal tocant alegres passos-dobles, va recorre els principals carrers de Barcelona.

— ¿Què és això? — vàrem preguntar-nos tots, sorpresos i intrigats.

I el senyor Lluch, satisfet, victoriós, somrient, ens va respondre:

— Això és el carro model, destinat a la recollida d'es-

A DALT.—Forces bel·ligerants de mar i terra, al començar-se el conflicte, segons la premsa informativa
A BAIK.—Les mateixes forces, al cap de quatre dies, segons informació de la mateixa premsa

combraries; el vehícol ideal que ve a solucionar d'una vegada l'etern problema de la neteja pública.

Així parlava el senyor Lluch i així efectivament ho creia.

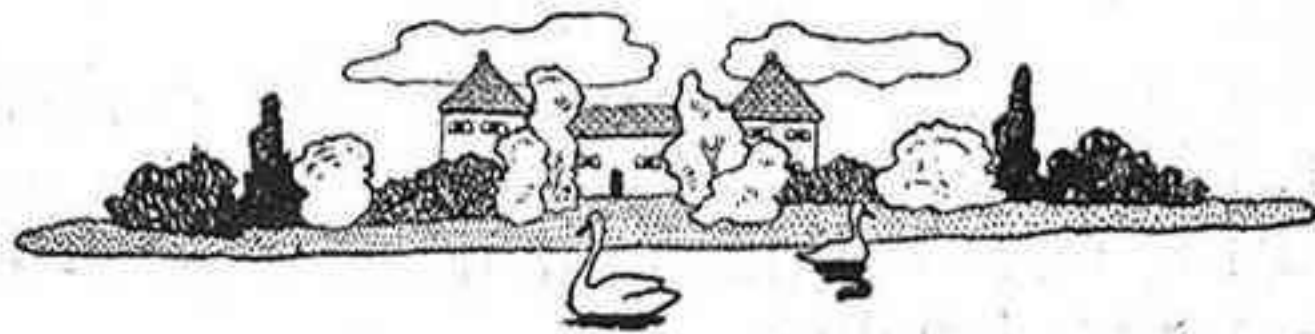
Segons ell, la cosa anava de veres. «Això de la llimpiesa» de Barcelona estava definitivament resolt. Se construirien a tota pressa, baix el model presentat, els vehícols necessaris i en un tancar i obrir d'ulls veuríem desaparèixer de les nostres vies aquells carros desllorigats i asquerosos, vergonya de la ciutat, escarni de la seva administració, ofensa dels sentits i perill constant per a la salut pública.

Desde llavors han passat nou anys.

El model ideat pel senyor Lluch ningú sab on para, el senyor Lluch és mort, els seus optimismes també i la ciutat, a pesar de la cerimonia d'aquell dia i dels alegres passos-dobles de la banda municipal, continua disfrutant dels mateixos carros desllorigats i asquerosos, vergonya de la ciutat, escarni de la seva administració, ofensa dels sentits i perill constant per a la salut pública.

Això sí, pot-ser demà o demà passat la comissió corresponent celebrarà la seva milèsima sessió per a seguir parlant del assumpte...

MATÍAS BONAFÈ

Ja s'hi ha pensat amb això?

No'n portarà poques de complicacions aquesta ditxosa guerra!

El punt solament de la neutralitat és capaç de fer-nos tornar tarumbes.

—Espanya— diu el Govern per medi de la *Gaceta*— és neutral.

Perfectament; és neutral. Però la neutralitat, interpretada lleal i honradament ¿on comensa? ¿on acaba?

Aquí tenen el cas del senyor Ramis.

El senyor Ramis és un home que per res del món faltaria a la llei. ¿Ho diu el còdic? ¿Ho mana l'autoritat? Doncs, a complir-ho cegament, que per això hi hà autoritats i per això són les lleis establertes.

Ahir a la una, al sortir del despaig, me'l trobo tot preocupat al davant de les Dressanes.

—Quin conflicte!— em diu, posant els ulls en blanc.— Quin conflicte!

—I això, senyor Ramis, què li passa?...

—Que ara no sé com fer-ho per a anar a dinar.

—Que té la familia a fóra?

—Vull dir per a anar a casa. Perque jo, ja ho sab, visc a Gracia.

—Però que no pot pujar al tramvia?

—Aquest és el cas. A mi em sembla que no... I segons com em sembla que sí...

—No l'entenc...

—¿Què no està enterat d'això de la neutralitat?... Els espanyols—El Govern ho ha dit—hem d'ésser neutrals.

ESTADISTES DE CAFÈ

—Què feu, nois? Ja esteu arreglant l'Espanya?
—Ara com ara, arreglem l'Europa.

I ésser neutral, com vostè no ignora, vol dir abstenir-se de fer res que, directa o indirectament, pugui afavorir o perjudicar a qualsevol dels diversos països que estan en lluita.

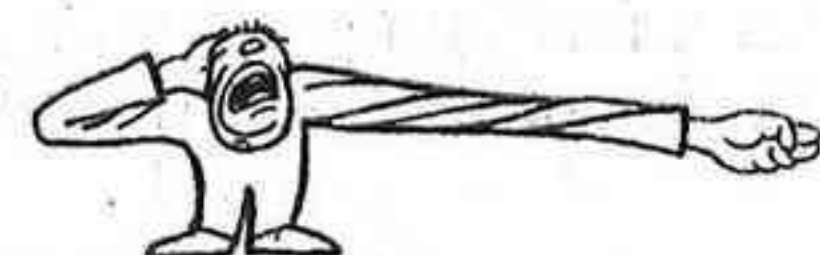
—¿I què té que veure el tramvia amb tot això?

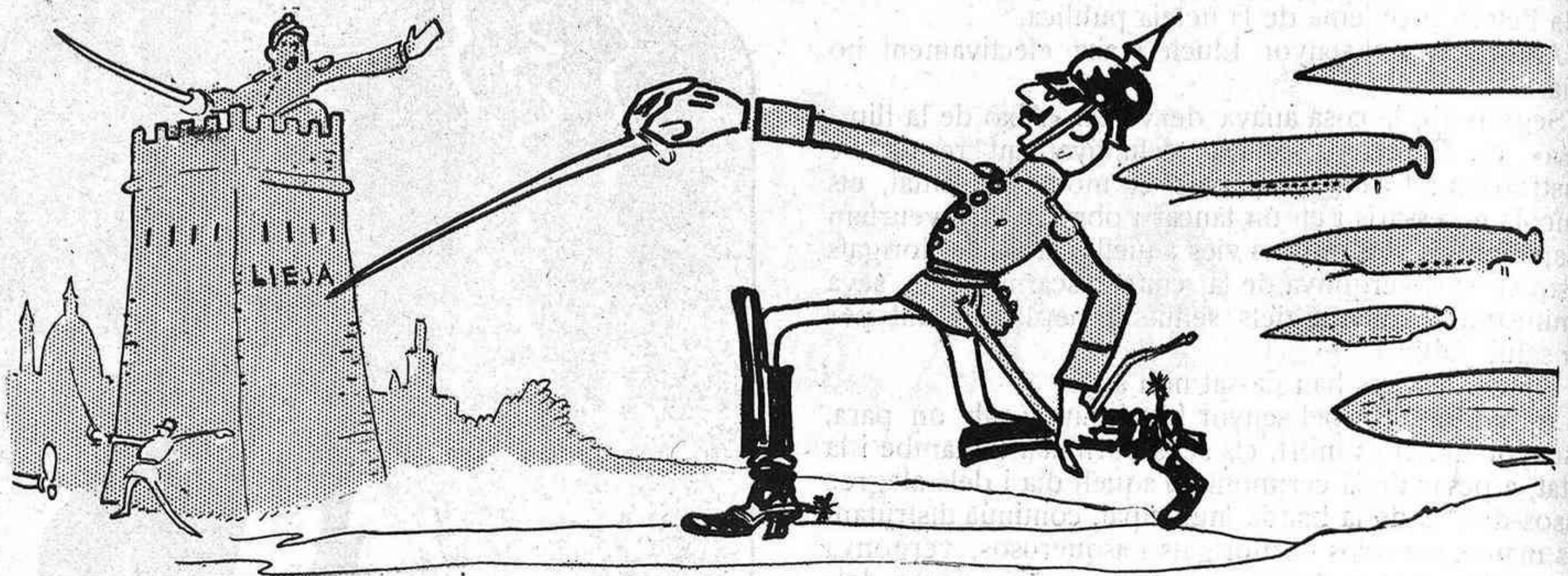
—Ja ho crec!... ¿Que no sab que'l tramvia és d'una societat belga? Si ara hi pujo ¿no contribueixo amb els meus diners a afavorir els interessos d'una nació notoriament en estat de guerra?... I si no hi pujo, éssent com soc un parroquià antic, ¿no podrà dir-se amb raó que, deliberadament, li causo un perjudici?

—Dimontri, dimontri, dimontri!

¿Què hi diu el Govern sobre aquest aspecte del problema?

MITRE

TRAGEDIAS DE LA PATRIA

La toma de Lieja

La testa animada

A l'Antonet, des del primer jorn en que entrà d'aprent a la sastreria d'«El Negre», el feren riure molt les cares d'aquells dos maniquís, que representaven, la una, al noi que plora i, l'altra, al noi que riu; la d'aquest donava l'impresió d'ésser un botifler el qui la duia; la de l'altre, de pertènixer a un beneit del cabaç.

En canvi, aquella testa sense cames ni braços, la testa i el bust sols, que servia per a sostenir les americanes i abrics, li produí també, desde que la fità, una veritable admiració.

L'Antonet no podia capir d'on s'havien pogut treure aquells cabells tan negres i rinxolats, que donaven vida an aquells ulls grossos com atmetlles i lluent com diamants. Però, sobre tot, lo que l'inquietava era'l saber amb quins fòtils complicats i amb quines mans a la par delicades i segures, s'havia dibuixat aquella clenxa més dreta que un regle i més blanca que la llet.

L'Antonet se deia: «Ah!, si jo fos com ell... No'n farien pas cap de senyoreta, modista, ni minyona, aquells presumits de detrás del taulell. No'ls hi valdria el posar-se la mitja-cana a tall de sabre, quan arribessim als *Tenorios*; ni els clavells de la primavera; ni els paperets del Corpus; ni el mocadoret virolat de l'estiu; ni la lavia tan traidora com ardenta».

Ell, vestit amb brusa i tot, si sobre aquesta hi posava la testa dels seus deficiis, les hauria vistes totes rendides als seus peus, i oferint-li amb els seus peus, amb el respecte i l'amor, la llur llealtat i el llur cor.

L'Antonet dormia a la botiga; la consigna era que hi dormís amb altres; però la veritat era que hi dormia sol. Res li feia; ben senyat, s'ajocava sobre'l taulell; no sense abans haver repassat carinyosament la testa aimada.

I una nit s'atreu a fer-li un petó, un petó apretat, com si aquell jove de la clenxa fos una promesa.

Després fregà amb el mocador el lloc del pecat. Debades, la taca roja era a la galta, amb una mica d'incurrió an els llavis. Semblava talment que la sang viva trac-

tés d'eixir, trencant aquell tel de ceba que li servia de obstacle.

L'Antonet, assegut als peus del matalaç, mirava fitament aquell xuclet; en un instant en que n'apartà els ulls li semblà que's movien els de l'altre.

Sí que's movien, sí, i no pas amb aire content, sinó menaçador. L'Antonet volgué convence's i a la seva proximitat s'obrí la boca del maniquí, qui feu petar les dents com si fossin unes tenalles.

Espaordit, el xicot, se llençà al llit; tapat amb els llençols i tot, sentí el panteig del maniquí ofès per la seva irreverència.

Tota la nit se sentí mossegat i pecigat.

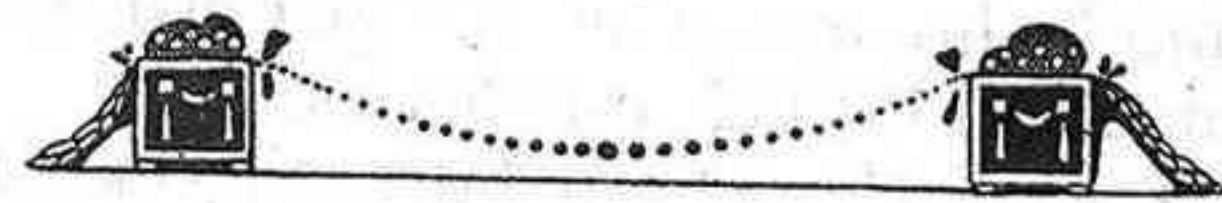
Quan despertà i el vegé tan tranquil, se digué: «He somniat».

Però no, la taca de l'amor impur hi era, embrutant el bell rostre.

Ho contà a l'amo, i aquest li ventà una cossa, i despedí al dependent principal que, en comptes de vigilar la botiga, se n'anava a ballar a la «Bohemia».

Aquest, en venjança, muntà un nou establiment, amb el noi que riu, el noi que plora i tres maniquís afavorits, en comptes d'un.

LETTA

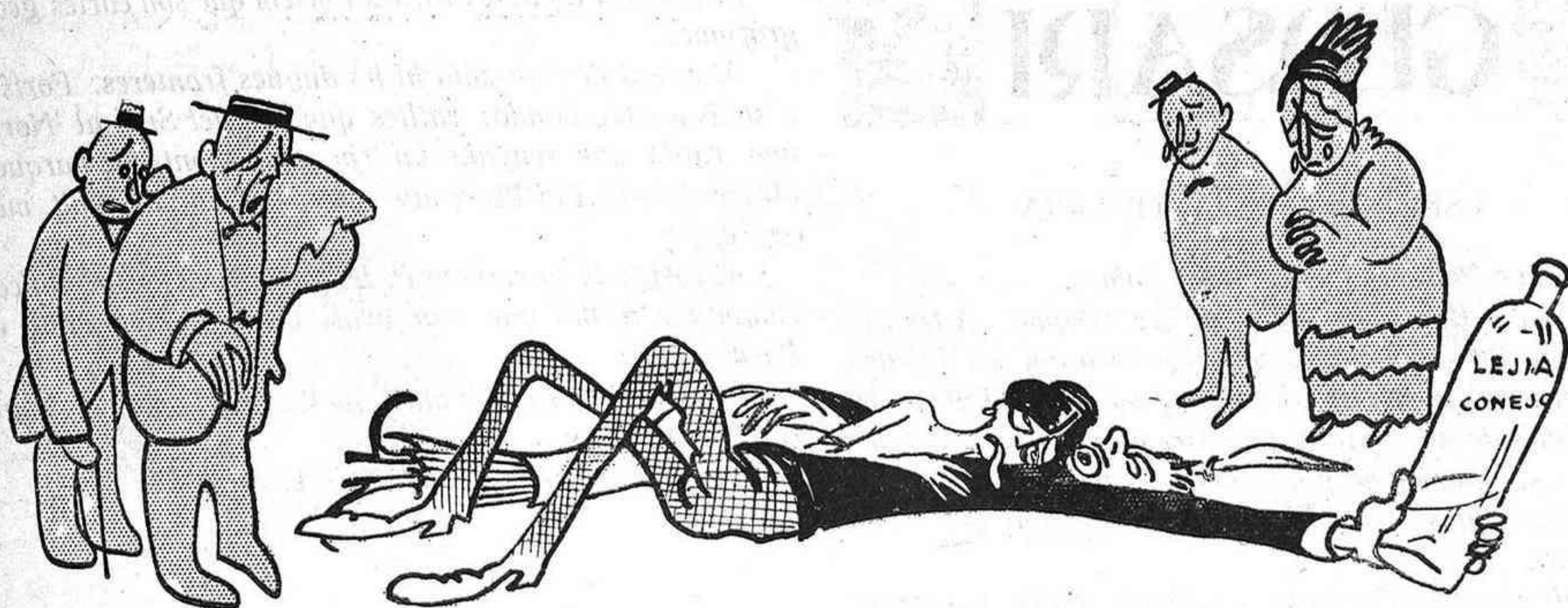

Què vol dir «neutralitat?»

Austria clava dentellada a Serbia; heus-aquí el fet. Rússia surt en defensa del més feble; heus-aquí la complicació.

Alemanya diu: «Ara és l'hora», i declara la guerra a tot vitxo vivent; heus-aquí les conseqüències.

Els afrosos espectres de la mort i de la fam es posen menaçadors damunt d'Europa, i la guerra comença.

TRAGEDIAS DE L'AMOR

La toma de Legia

I surt la nostra *Gaceta de Madrid*, i davant l'espaventable tragedia ens obliga a ésser neutrals.

Segons els nostres governants panxa-contentes, neutralitat vol dir pau, vol dir diplomacia, tranquil·litat i bons aliments.

Neutralitat deriva de neutral, i neutral ve de neutre.

Segons la gramàtica, segons el Diccionari de la Llengua, neutre és tot allò que no és ni del gènere masculí ni del femení. En química, són neutres els composts que no són ni bàsics ni àcids. En zoologia es diuen exemplars neutres els animals que no tenen sexe.

Sinònims de neutre: mitja figa mig raim, ni fa ni deixa fer, color de goç com fuig, peix sense sang, Déu-lo-faci-bò, caralot d'en Pampa.

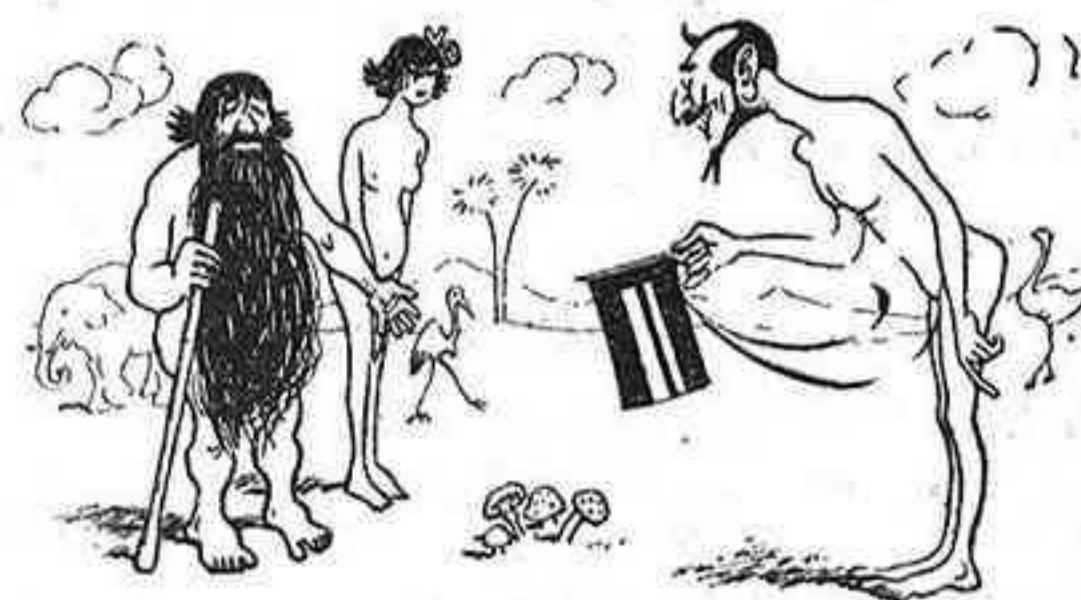
Segons nosaltres, un neutre és un sense-sexu, un ningú, un tipu indefinit, un ésser del qual no se sab si és home o dona, una especie de capellà que ensenya les calces per dessota de les faldilles.

Els neutres tenen la sang d'orxata i l'ànima de canti.

Per als nostres governants, neutralitat vol dir *sagèsse*, previsió, pressupost, fer la viu-viu, anar tirant.

Per a nosaltres, neutralitat vol dir covardia, *sans-façon*, comoditat, pobresa d'esperit, hipocresia.

Un neutre inconscient és un beneit del cabaç; un neutre conscient ha d'ésser, forçosament, un gran egoista, un mala persona, un passiu col·laborador de tota mena d'ignominies.

Del jardí dels humoristes

A LA CAÇA DE LA PESSETA

L'home entrà a la taverna i begué la seva copeta de rom. A l'anar-se'n es ficà en una màquina que hi havia en un recó de la botiga: un aparell automàtic que engolia peces de deu cèntims i, de tant en tant, an els que la fortuna els somreia, els escupia una pesseta en plata.

—Per deu cèntims, una pesseta?... Probem-ho!—va dir-se l'home. I tirà una peça al foradet... Però, inútilment, la pesseta no va caure.

Intentà la sort novament, una altra, una altra, i una altra, fins a deixar-hi tota la calderilla. Res.

—Jo he de sortir amb la meua!... Jo he de treure la pesseta!—va exclamar, toçut, i se n'anà al taulell i es feu descanviar un duro en cèntims, i cric!... cric!... cric!... vinga abocar monedes de coure a la *ranura*, i vinga la màquina no respondre a les carícies del jugador.

Agotat tot el seu capital, l'home ja se n'anava resignat, quan vet-aquí que se li acostà un amic i li ofereix el portamonedes.

Set pessetes més descanviades al taulell i setanta peces de deu cèntims completament infructuoses.

Tanta pega el va posar furiós, fòra de sí.

—Jo haig de treure la *blanca*!—repetia, i enfebroït, neguitós, va córrer a empenyar-se el rellotge... i res!...

I anà a casa seva, i va vendre's el llit a un drapaire... i tornà a la taverna amb dos grapats més de calderilla... i res!

Aleshores l'home, esmaperdut, desesperat, no poguent-se avenir amb la seva desgracia, s'apropà altre cop al taulell i preguntà:

—Dispensi: què ho fa que tardi tant a sortir la pesseta?

—No és estrany—respongué el taverner.—Amb això de la crisi europea, en corren molt poques, ara.

—Però... vol dir que no està espatllada aqueixa màquina?

—No, senyor, no... A mi sempre m'ha anat bé!

II. J.

ESPURNES DE LA GUERRA

Diu que París ha quedat sense homes.

La ciutat-llum s'ha quedat a les fosques. A les vuit del vespre tot s'apaga, i an aquella hora que les falenes, les dònes-fantasmes, les sirenes, les venedores d'amor, les papallones de nit, anaven a clavar-se an els vidres, sense homes i sense calor no poden viure i... van fugint.

A Barcelona ja n'hi hà algunes, i de segur que'n vindran més.

Amb ales més llampants i amb els vestits més armoniosos de la dòna parisenca, amb els capells empenatxats de plomes i amb la faldilla mig oberta, sembla que surtin dels boulevards, i amb roba de forastera se les veu córrer per la Rambla, com un vol d'aucelletes de nit que cerquin niu on eixoplugar-se.

Allí on veuen un cafè, hi entren; tornen a sortir, i encara no han trobat campament. Encara no saben de senyalar; encara no saben fer-se entendre; i elles que han caigut tantes voltes, encara no saben on han de caure.

Els caçadors d'aquests aucells ja preparen les seves armes, car el poguer caçar una parisenca, és caça major, pels de l'ofici. Els tiren la xarxa del mirar; les persegueixen pel carrer; les acorralen al restaurant, i, si elles es deixen convidar, ja's veuen un àpet d'alegria.

Aquesta alegria podria ésser que no la trobessin tal com se creuen. Són papallones, però són franceses, i allí a París, si bé repartit, hi han anat deixant bocins de cor, que ara els tenen a la frontera.

Riuràn, això sí, i vendran amor; però no'n compraran, per entornar-se'l, perquè'l guardaran tot pels seus, el jorn que tornaran de la guerra.

I hauran passat com lo que són: com papallones de nit.

Molts joves les recordaran com una fruita forastera, que no n'han comprès prou bé la flaira, però hauran après un xic el francès.

Les dònes d'aquí les odiaran; però algun jorn, quan ja passi temps, es podrà sentir aquesta conversa, que potser tindran dugues casades:

—On has comprat aquest berret?

—Es igual que un que'n portava una d'aquelles perdudes.

Ens asseiem a una taula gran, de cafè.

La taula és plena de cendra.

Entre la cendra, a un costat, hi hà perlades gotes d'absenta: hi deuen haver estat uns francesos. A l'altre hi hà gotes daurades de cervesa: hi deuen haver estat uns alemanys, i tots dos costats estàn plens de ratlles damunt de la taula.

Ens mirem aquestes ratlles i veiem que són cartes geogràfiques.

Al costat de l'absenta hi hà dugues fronteres. Forts i castells a cada banda; ratlles que van del Sud al Nort; una ratlla que senyala un riu, amb ponts de barques travessant-lo, i al lluny diu «Berlín», marcat molt més negre.

Al costat de la cervesa és Bèlgica, Strasburg, Suïça; cinquanta ratlles que van avall i una rodona, que és París.

Es fàcil d'endevinar que aquells entrelaçats de llapis són borratxera d'il·lusions.

Qui caurà primer, l'absenta o la cervesa?

Es en un teatre del Paral·lel.

Van desfilant coupletistes.

Entre altres n'ix una de francesa, que no pot ésser més magre, més pobre, més poca cosa, i més mal vestida.

Enlloc de cantar, sembla que piuli. No té vèu, no sab bellugar-se. Va d'una banda a l'altra d'escena, com si volgués fugir de la gavia. Els ulls, a sota d'uns cabells rossos, semblen dos cops de llapis blau damunt d'un cap de cartró. An els braços ja no hi te carn i a les cames no més hi té pell.

El públic se'n riu. L'insulta. Fa el gat i el goç.

Aquella infeliç, doncs, avança, i mig en francès, mig en espanyol, diu, com pot, que cantarà una cançó patriòtica.

Jorns enrera no hauria seguit.

S'hauria alçat un crit de «Volta-la!... La pulga!... Xahú!», que no l'hauria deixada acabar. Però, a l'arrencar «La Marsellesa», tothom va canviar de cara.

Sense vèu, sense pit, sense pulmons, però amb ulls amarats per les llàgrimes, va semblar un aucell trist que cantés les angoixes de la patria, i els entusiasmes de la guerra, i aquells homes que l'escoltaven, que si molt convé feia dos dies que havien anat a aplaudir un gran orador contra la guerra, aplaudien aquell pinsà.

I allí al «foyer» hi hagué dos joves que li varen oferir xampany, i no n'hi varen poguer fer pendre.

Devia ésser el primer cop, en sa vida, que'n refusava.

Sabem un jove català que va conèixer una francesa i va casar-s'hi.

Vivien en una dispesa francesa i estava empleat en una casa francesa.

L'ambient, el matrimoni i les amistats se'l varen fer seu i es va nacionalitzar francès.

Un cop casat, per lo que sia, el van despatxar de la casa; la dòna, també per lo que sia, el va enganyar amb un alemany, i menjava tan malament que se'n va anar de la dispesa.

Ara, sense dòna, sense casa i sense dispesa, l'han cri-

LES GRANS FIGURES DE LA GUERRA EUROPEA

M. POINCARÉ
President de la Rep. Francesa

General JOFFRE
Quefe de l'exèrcit francès

M. MESSIMY
Ministre de la guerra, francès

M. VIVIANI
Primer ministre, francès

ALBERT I
Rei de Bèlgica

GRAN DUC NICOLAU
Generalíssim de l'exèrcit rus

NICOLAU II
Emperador de Rússia

Lord ASQUITH
Primer ministre anglès

Lord KITCHENER
Ministre de la guerra, anglès

JORDI V
Rei d'Anglaterra

GUILLEM II
Emperador d'Alemanya

General MOLTKE
Quefe d'Estat Major, alemany

Dr. DE BETHMANN
Ministre d'Estat, alemany

Comte BERCHTOLD
Primer ministre d'Austria

*dat i té d'anar a França a defensar la patria adoptiva,
aquella patria dels seus amors.*

Si jo fos dels francesos, no'l voldria.

Uns homes així porten desgracia.

XARAU

PIEDRA FUNDAMENTAL, per *Pere Simón Espúñez*.—Un senyor, aquest Simón, que o és molt boig o és molt savi. Us parla, en aqueix llibre, de la quadratura del cercle, del pes del globo terraqüi, d'astronomia, de cosmologia, i tot ho diu, segons confessió d'ell mateix, *por orden de su papà*, que és Nostre Senyor.

El llibre és ple d'estadístiques il·lusories i abracadabrants; afirma que la Verge és filla d'un poblet de la província de Lleida, i assegura que la tramontana prové de la velocitat dels astres que'ns rodegen.

Fa riure i fa llàstima a la vegada. Si l'autor és un viu que ha fet un xistu per veure si feia diners dient coses estupendes, com l'agricultor de Xicago, aleshores... ja no fa tanta gracia, la veritat.

ILUSIONES SOCIALISTAS Y REALIDADES ECONÓMICAS, per *Daniel Bellet*.—En les planes d'aquest volum de la «Biblioteca Sociològica Internacional» s'hi analitzen d'una manera clara i imparcial les vagues, les seves causes i sistemes de solucionar-se. És un llibre de gran interès per a tots els que's preocupen dels conflictes socials.

OBRES COMPLETES DE MOSSÈN JACINTO VERDAGUER.—Dar-

rerament han sigut publicats els volums VI i VII, els títols dels quals són: *Lo somni de Sant Joan* i *Excursions i viatges*, un i altre, per cert, ben interessants.

SEPT SCIENCIES

NOTICIES FRESQUES... FINS A CERT PUNT

Una nova important s'ha d'afegir a l'informació del festival artístic que tindrà lloc el dia 30 a La Garriga.

Senzillament, se tracta de que l'eminent Enric Borràs s'ha brindat a llegir el *Pròleg* de l'obra *La viola d'or*. De la col·laboració d'aquest artista a la magna festa, pot dir-se'n una esplèndida coronació del projecte.

Ja no's pot dubtar, doncs, del grandios èxit que espera a un espectacle únic al qual cooperen tots els millors artistes de la nostra terra.

El *laborioso* Santiago Rusiñol ha acabat un sainet, *L'envelat de baix*, que destina al «Teatre Principal».

Persones de crèdit, que han sentit llegir l'obra, asseguren que's tracta d'un hermós quadret de costums ple de gracia i originalitat.

Amb molt bona acceptació ha debutat en el «Tívoli» la companyia d'opereta italiana Granieri-Marchetti.

L'obra inaugural, que era *La princesa del dollar*, va proporcionar-los grans ovacions.

Després d'aqueixa vingueren *La Casta Susaua* i *El conde de Luxemburgo*, que tragueren igualment d'una manera brillant.

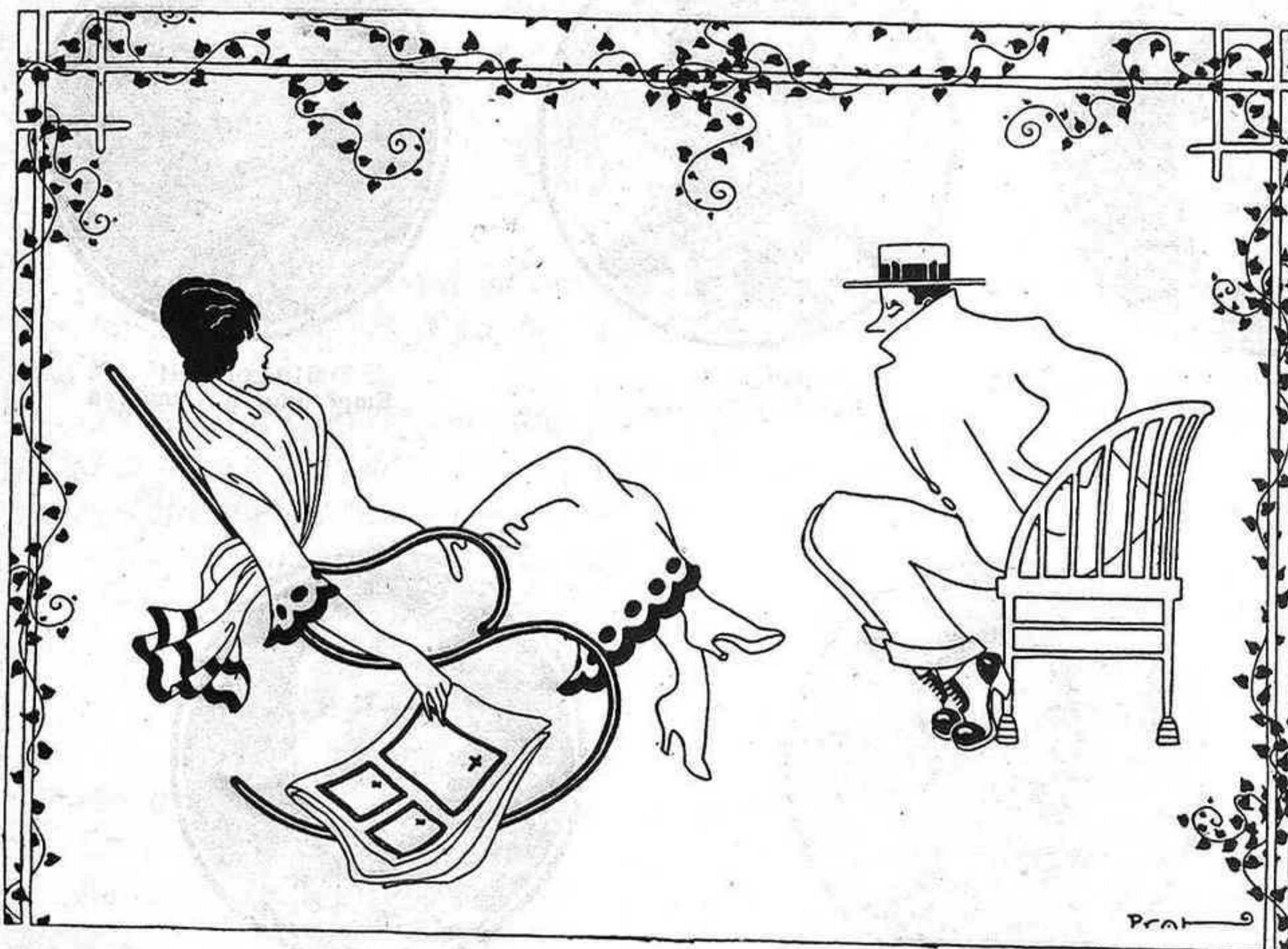
Se diu que durant la pròxima tardor farà campanya en el «Soriano» el popular Montero.

En el «Teatro del Bosque» s'hi ha cantat, aqueixos dies de la festa major de Gracia, *Gli Ugonotti* i *Il barbiere di Siviglia*. En la primera obtingué un bon èxit el celebrat tenor Elías.

Havem tingut el gust de saludar a l'aplaudit actor català Alexandre Nolla, qui ha firmat contracte amb l'Empresa del Teatre Principal per a actuar durant la temporada pròxima.

En Nolla està molt satisfet del resultat artístic i pecuniari de les campanyes que porta fetes per Espanya amb diferents companyies castellanes; i si torna al teatre català ho fa purament per patriotisme, impulsat únicament per l'anyorança que sent vers l'art de la nostra terra.

Es d'agrair al excel·lent artista la seva decisió. El públic sabrà premiar-li la bona obra amb merescuts aplaudiments.

ELS NEUTRALS

Ella—No més el pensar que Espanya s'hi pot complicar un dia, és una cosa que fa fredat!

Ell—Què vol dir fredat?... Re-fredat!

L'INVASIÓ DE FORASTERS

—Holal... Que és estrany que vinguin per aquí!... No havíem quedat, segons vostès, que aquesta era la terra de les bombes?

Els pintors de la Corte

La casa Salat, aquesta dels sabons i dels olis, extén els seus negocis per tot Espanya.

Un dels quefes de la casa, molt interessat per a que els negocis anessin tan bé a Madrid com a Barcelona, se decidí a ésser ell mateix qui dirigís l'instal·lació de la sucursal de la vila coronada.

Ja rebut el telegrama d'inauguració, ja de retorn, el noi Salat, explicava als seus amics les peripecies que'l muntar el nou establiment havia dut, i els mals de cap que li havia proporcionat.

—Ah, nois!... I sobre tot els pintors!... Figura't que, per pintar la botiga, em demanen set mil pessetes. Pregunto a Barcelona, i 1.500. Conto, 1.500 i 500 de viatge: 2.000. M'estalviava mil duros. Faig venir als de Barcelona i... fumuda!... A Madrid no deixen pintar a ningú que no tingui el títol de *Pintor de la Corte*.

Esquellots

Altre cop *La Campana de Gracia* ha merescut l'atenció del Fiscal de S. M. Ja hem perdut el compte de les denúncies que ha sofert, d'un quant temps ensà, la nostra afortunada germana. Indubtablement aixó és fer-li una propaganda seriosa de gran eficàcia i absolutament de franc, perquè estem segurs que, a la fi, per poca justícia que hi hagi en la terra, *La Campana de Gracia* ha d'ésser absoluta.

De totes maneres, encara que no sigui no més que per les molesties que reporta, sentim de veres aquest nou contratemps.

Sant Marc, Santa creu!

Llegim en un diari del Migdia de França:

«A Tule, un jove reservista, desesperat per no haver pogut, de moment, marxar a la guerra amb el regiment a que perteneixia, s'ha suïcidat».

¿No troben, amb tot el respecte sigui dit, que aixó ja és portar massa al extrem l'entusiasme bèlic?

I anyadeix l'aludit periòdic:

«El jove en qüestió patia de neurastenia i es deia Bobo».

¡Ah!... Tant diràn...

Avui, cap allà a un quart de dotze, hi hà d'haver un eclipsi de Sol, parcialment visible a Barcelona.

Es d'agrair, donades les circumstàncies que a travéssem, la delicada atenció que'ls astres han tingut amb la nostra ciutat.

Així, al menys durant una llarga estona, els estrangers que en tan gran número se troben actualment entre nosaltres tindran la vista en l'aire.

I, mirant al cel, no veuràn la porqueria que, gracies a la dessidia municipal hi hà per terra.

El Diluvio, en la seva especialitat d'informacions artístiques, ja ha trobat soci.

Com deuen recordar nostres lectors, dies enrera l'orgue de les «señoritas que desean protecció», atribuïa els altrelleus del monument a Colón a un escultor que per res va intervenir en aquells treballs artístics.

Doncs bé; *El Noticiero*, en el seu número del divendres al vespre, se posava decididament al costat del diari de la Plaça Real, i ho feia en la forma que ara van a veure.

Primer:

«En el Parque, aparte de las figuras de las entradas, obra de Nobas...».

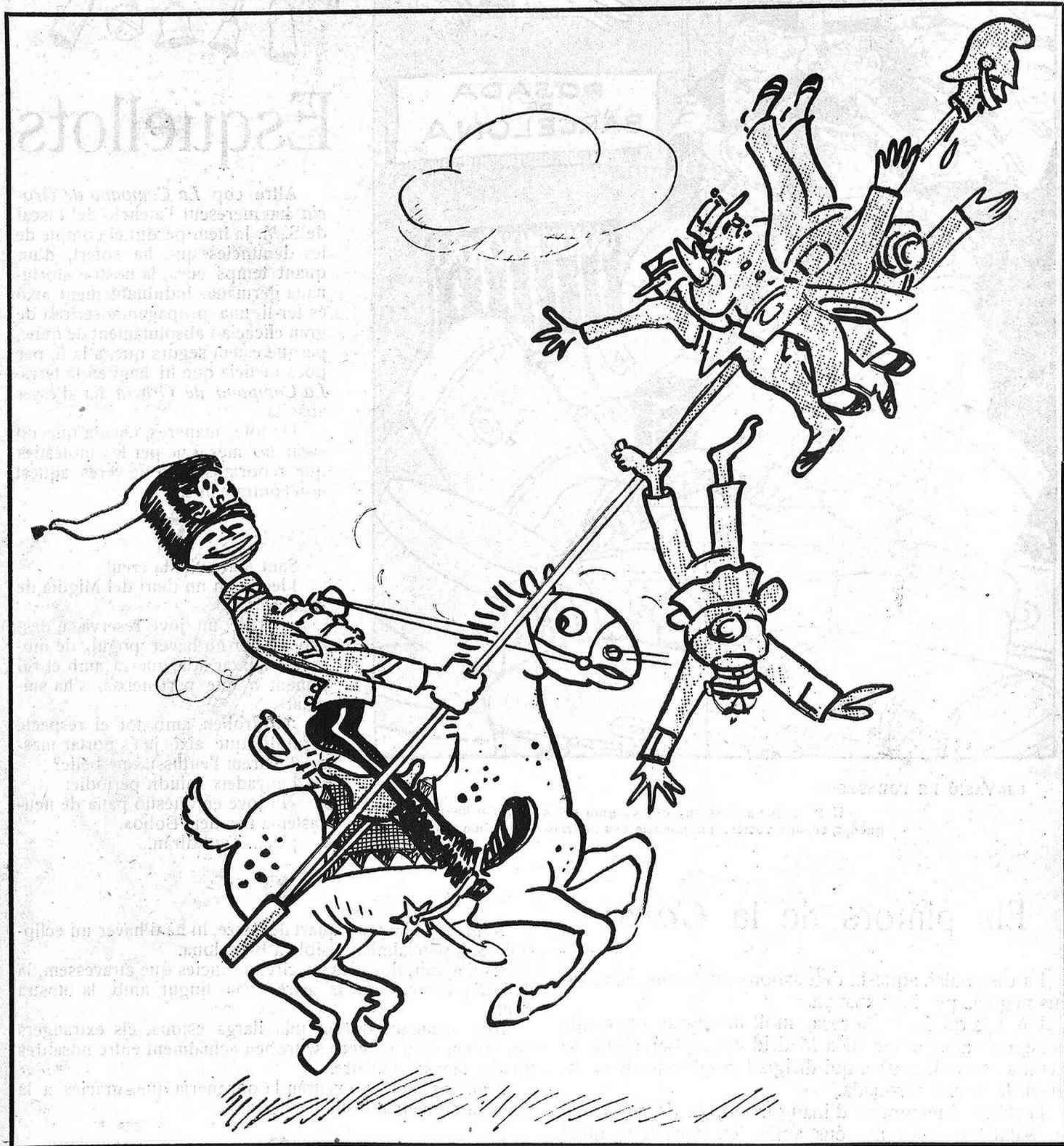
Segón:

«... un jocundo jarro monumental de Arnau...».

I *resultando*: que les figures «acumulades» pel *Ciero* an en Nobas són dels germans Vallmitjana, i el gerro atribuït a l'Arnau és de'n Reynés,

vegin vostés si *El Diluvio*, veritablement joïós, no té motiu per di al públic:

—Ya somos dos!

LES VICTORIES ALEMANYES

Un telegrama de Berlin, il·lustrat.

Qui més llarg, quin més curt, els «personatges» han parlat donant la seva opinió sobre la guerra.

I, exceptuats un o dos, tots estan conformes en que, si Espanya sab mantenir-se formalment dintre la neutralitat no li passarà res.

I, per ara, sembla que ho encerten.

Lo que és les bales, aquí, no hi arriben.
No més hi arriben les boles.

Els periodistes invadeixen continuament els consulats de les nacions bel·ligerants.

Però els cònsuls acostumen a esquivar tota conversació sobre la marxa dels bèl·lics aconteixements.

Un d'ells baixava l'escala de casa seva l'altre dia i, al topar-se amb un reporter empipador, li va dir a boca de jarro:

—Li adverteixo que no sé una paraula de lo que va a preguntar-me.

Ja és molt sapiguer!

Un dels partes telegràfics d'aquest dia:

«Gran combat a punt d'estallar. Forces franceses, belgues, ingleses, prusianes, s'han de trobar avui Dinant.»

Un llegidor poc enterat de Geografia:

—Dinant?... Es fan la guerra i *dinen* plegats?... No ho entenc, com hi hà món!

Copió d'un telegrama procedent del teatre de la guerra, publicat en *Las Noticias*:

EN GUERRA DEL RÍO

—M'empipa això de la guerra! Fa més de quinze dies que no's parla sinó de mí.

EN PICH

—M'empipa això de la guerra! Fa més de quinze dies que no's parla gens de mí.

«Los grandes capitalistas se hallan en situación angustiosa».

Ara diguin-me:

Si els grans capitalistes es troben tant apurats ¿què faràn els que no tenen una pela?

Notes de casa:

A son degut temps rebèrem del Sr. President de la societat «El Artesano», de Gracia, una atenta invitació per a assistir a les solemnitats celebrades amb motiu de la festa major de la barriada.

Agramim la finesa.

A Sant Cugat del Vallés morí, la setmana passada, don Gabriel Lluch i Anfruns, ex-alcalde de Barcelona.

D. E. P.

Ja que, en vida, ell ens havia donat tema per a fer alguna caricatura, just és que ara, un cop mort, dediquem unes línies a la seva recordança.

Els tranquils veïns de Gracia i de la Plaça Nova s'han gastat enguany molts dinerets en traques i petardos.

Mal fet, senyors.

Aixó és refiar-se un xic massa de la neutralitat.

Me sembla que ha arribat l'hora de que comencem a estalviar la pólvora.

Amb el quènto de la guerra tot s'apuja.
Fins *El Dia Gráfico* s'ha apujat de cinc cèntims.
Ara en costa 10.
Realment, era l'única cosa que podia fer, en Fabra, per a que'l séu diari *valgués* una mica més.
Augmentar-li el preu.

Salut!
Procedent de París, es troba actualment a Barcelona el celebrat dibuixant-caricaturista de fama mundial, en Xavier Gosé.
Benvingut sia entre nosaltres el notabilíssim artista català.

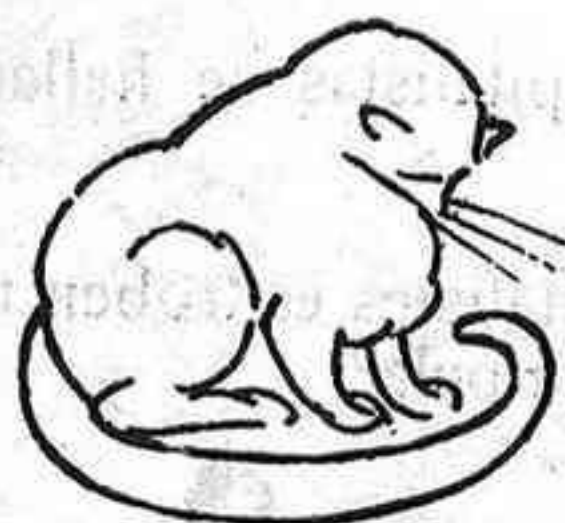
Arbitrarietats.
El sepulturer del cementiri d'Horta va morir, l'altre dia, de repent, en l'interior de la mateixa necròpolis.
Hi anà el jutjat i disposà que'l mort fos traslladat al Hospital Clínic... I els de l'Hospital, naturalment, varen tornar-lo a Horta per a que li donessin sepultura.
¿No'ls sembla que un mort, que's troba en el cementiri, lo més senzill és deixar-lo allà mateix?

Un chauffer va a casa de una sonàmbula a fer-se tirar les cartes.

La Sonàmbula.—Veu?... L'as d'oros! Vostè tindrà molta sort, però... veu? ara surten bastos... Això vol dir que vagi en compte, que una persona s'interposarà en el séu camí.

El Chauffer (tranquilament).—Així qui ha d'anar en compte és aquesta persona.

ACUDITS

En una lleteria:

—I ara!... què 'm dona aquí?... Si això és aigua clara!

—Ai, té raó!... Dispensi!... M'havia descuidat d'afegir-hi la llet.

Instruccions a la criada novna.

—Les referències de vostè m'agraden; però, escolti, una pregunta... ¿Vostè sab rentar bé la roba?

—No, senyora... Però, això rai li donaré la direcció de la meva bugadera.

A càl carnicer:

—¿Com és que haveu posat aquest gran mirall a la porta de la botiga?

—Perque així les criades que venen a comprar no miren mai a la balança.

A càl sastre:

—Divuit duros pagats al cap del mes, aques trajo?... Escolti ¿i si li pago tot seguit?

—Vaja, home, no sigui bromista!... Si me'l paga tot seguit... li regalo.

Solucions als trenca-caps del número 1858

A la xarada primera, *Enterramorts*; a la segona, *Diariament*; a l'anagrama primer, *Agnès-Ganes*; al segon, *Rebost-Trobes*; a la mudança, *Clet-Clot*, i a la targeta, *El casament d'en Tarregada*.

TRENCA-CAPS

XARADES

I

Poble català l'*hu* dóna,
en la musica *segona*,
temps de verb *invers-tercera*,
i vocal és la *darrera*.
Si vols saber son *Total*,
és nom de dóna, formal.

E. Lapedra i Fàbrega

II

Té *hu* al revés en Feliu
perque treballa amb afany
i menja *total* tot l'any,
dugues-versa ell mateix diu.

Marti Coll i Pou

ANAGRAMES

I

Tot passejant-me pel port
vegí atracà una *total*
que damunt la *tot* tenia
un cargament de coral.

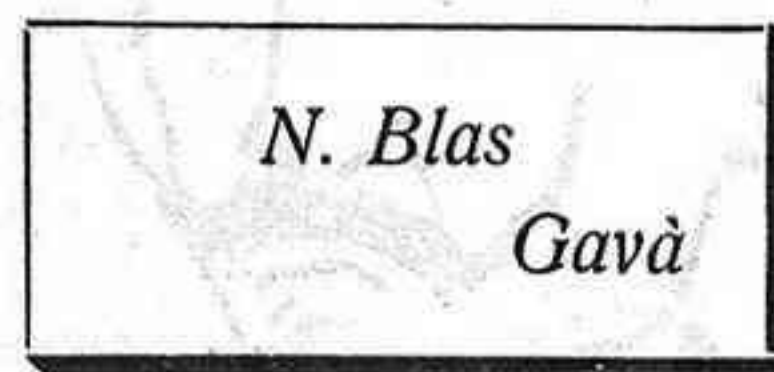
E. Lapedra i Fàbrega

II

—Pregunti a la *Tot*, María,
quina *tot* va trencar-nos l'altre dia.

Joan Rocabert

TARGETA

Formar amb aquestes lletres, degudament combinades, el títol d'un drama català.

Ramón Valls

S. Brugués i B.: Rebut lo destinat a l'*Almanac*, i gracies.
—J. P. i T.: Alto l'amor!... Fins a la solució del conflicte europeu no s'admeten versos amorosos.—Pascual: Es molt possible que surtin publicats a l'*Almanac*.—Pep Carbassa: No estem per romanticismes. Les muses avui porten, totes nou, metralladores maüser.—F. Mestres Montserrat: Les preferim curtetes. Anirà algun trenca-caps.—Vidi: Els dibuixets són a la cartera, per si un dia aprofiten. Però ni s'il·lusioni gaire ni s'alarmi massa, perque no hi ha res segur.—M. G.: Gracies per l'atenció.

Antoni López, editor — Rambla del Mítg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

¡Acaba de salir!

¡Acaba de salir!

¿QUIÉN GANARÁ?

ORÁCULO DE LAS GRANDES POTENCIAS
AUSTRIA - ALEMANIA - FRANCIA - RUSIA E INGLATERRA

Divertidísimo e ingenioso juego de cartas político-satíricas
para adivinar de quien será la victoria al final de la

TERRIBLE CONFLAGRACIÓN EUROPEA

Precio del juego, con sus correspondientes cartas y su explicación. **15 céntimos**

DE ACTUALIDAD

MAPA DE EUROPA

(EN COLORES)

VERDADERO TEATRO DE LA GUERRA

PRECIO: DOS REALES

TU YO ES EL MUNDO

La Voluntad, la Memoria, la Energía, la Dicha, el Amor y la Riqueza conseguidos

OBRAS DE WILLIAM SANDERS

La Posesión de la Voluntad

El Secreto de la Memoria

La Obtención de la Energía

El Evangelio de la Dicha

La Conquista del Amor

La Adquisición de la Riqueza

Cada tomo: 1'50 pesetas

Encuadernado en tela: 2 pesetas

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EL SOMNI DELS IMPERIALISTES

Per a mostra del desvari dominador que fa temps sentien els súbdits del Kaisser, reproduim aquest curiós mapa, de procedència alemanya, publicat en la coberta d'un llibre titulat *El repartiment de França* i que, sens dubte, els prussians volen que tingui caràcter de profecia. Com pot observar el llegidor, segons ell, de la veïna República Francesa no n'ha de quedar res, ni un pam de terra per a que rebroti l'arbre de la Llibertat. Afortunadament ja han començat per equivocar-se doncs els han fallat l'Itàlia i la Bèlgica... I, de l'invasió del color roig, ja'n parlarem.